

IN MEMORIAM

AKADEMIK JOSIP ROGLIĆ (1906—1987)

U Zagrebu je preminuo (18. 10. 1987.) i sahranjen na Mirogoju univerzitetski profesor i akademik Josip Roglić, jedan od najvećih geografa Jugoslavije poslije Drugog svjetskog rata.

Sada, kad je završeno fizičko postojanje akademika Josipa Roglića, dolaze do izražaja još više njegove kvalitete velikog naučnika, pedagoga i čovjeka — građanina Svijeta!

Za bolje sagledavanje životnog djela akademika Roglića nužni su neki biografski podaci. Rođen je 14. 3. 1906. godine u siromašnom, kraškom podbiokovskom kraju — Župi Biokovskoj. Njegov životni put određen je studijem geografije (1926—1930) naa Filozofskom fakultetu u Beogradu i susretom sa prof. dr B. Ž. Milojevićem, kod kog je diplomirao i doktorirao. Profesor Roglić je bio izvanredan srednjoškolski nastavnik u Beogradu i istovremeno sekretar Srpskog geografskog društva. Njegova naučna zvijezda naglo je zasjala u domenu geomorfologije i krša još u periodu između dva rata. U ratnom periodu prelazi u Zagreb gdje radi kao profesor geografije na VPŠ do 1946. godine, kad je izabran za prvog redovnog profesora geografije na Geografskom zavodu novoosnovanog Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U tom periodu prof. Roglić je ekspert Međunarodne komisije za razgraničenje naže zemlje sa Italijom, u čijem je radu dao svoj puni udio.

Pravi dom profesora Roglića je bio Geografski zavod PMF na Marulićevom trgu 19/II, gdje je on boravio od jutra do večeri, gdje je osnovao Geografsko društvo Hrvatske (1947), Speleološko društvo (1954) i udario temelje savremenoj zagrebačkoj geografskoj školi, čiji će se rezultati još dugo osjećati u našoj zemlji (časopisi, seminari, atlas i dr.).

Za Bosnu i Hercegovinu vezan je dobar dio naučne djelatnosti što je i razumljivo, jer je fenomen krša ovdje klasično razvijen. Pomenimo samo neke radove kao: Humine, Rudine i Površni, Polja zapadne Bosne, Prilog poznavanju humljačkog stočarstva, Unsko-koranska zaravan.

Profesor Roglić je kao i svi veliki ljudi kompletna i kompleksna ličnost, koja je na naučnom planu uradila nekoliko stotina naučno-stručnih radova, od

krša i geomorfologije do osnovnih problema geografije i savremenog svijeta! Akademik Roglić bio je uvijek i svugdje rado viđen gost. Njegov nastup, riječ i izgled plijerili svakog tko je s njim stupio u dodir. Iz njega je uvijek zračila energija optimizma u sebe, svoju struku geografiju kao jedne od osnova opće naobrazbe i kulture savremenog čovjeka. On je bio član svjetskih geografskih institucija širom svijeta i njegova se pametna riječ svugdje uvažavala.

Kao pedagog odgojio je na stotine geografa iz svih krajeva naše zemlje. Njegovi učenici uvijek su imali njegovu podršku i savjete, koji su uvijek gledali naprijed, ponekad tako i toliko daleko da smo ih teško shvaćali. On je bio nosilac ideja budućnosti i sveopćeg progressa. Za takve ideje njegovi učenici ostaju mu dužnici čitavog života! Te ideje prenosimo dalje, na nove generacije.

Za sve ono što je uradio kao naučnik i pedagog akademik Josip Roglić, neka mu je vječita hvala i slava!

Miloš Bjelovitić

IN MEMORIAM

KONSTANTIN TARASOV (1924—1987)

U Moskvi je 23. 11. 1987. godine preminuo, a da to nismo duže vrijeme saznali, docent dr Konstantin — Kostja Tarasov, geograf i prijatelj jugoslovenskih geografa.

Konstantin Tarasov, zvan od svih Kostja, rođen je u ljekarskoj obitelji ruskog porijekla u Kijevu 22. 7. 1924. godine. Tu ga zatiče II svjetski rat 1941. godine kao učenika 9 razreda, pa je kao takav mobiliziran i pripremljen za avijatičara. Od 1942. učestvuje kao pilot do kraja rata, a gledano geografski, od Moskve do Berlina i Praga. Rat je završio kao stariji lajtnant avijacije. Za ratne zasluge odlikovan je sa dva odreda Otadžbinskog rata i medaljama »Za zauzeće Berlina« i »Za oslobođenje Praga«. Poslije rata radi u civilnoj avijaciji.

U vremenu od 1949—1954. studira geografiju na Katedri za fizičku geografiju Geografskog fakulteta MGU u Moskvi, gdje nastavlja rad kao naučni saradnik. Na Karlovom univerzitetu u Pragu boravi od 1958—1960. kao aspirant, gdje je 1960. odbranio disertaciju »Fizičko-geografske karakteristike Zapadnih Karpata«. Otada radi kao docent na pomenutoj Katedri MGU (Moskva).

Kao gost i predavač kolega Tarasov boravi školske 1965—1966. godine na Odsjecima za geografiju u Beogradu i Sarajevu. Tad su naučni radnici — geografi Bosne i Hercegovine imali priliku da se u Sarajevu, ali i na terenu (Igman, Bjelašnica, Jahorina, Vlašić) upoznaju sa kolegom Kostjom Tarasovom kao predavačem, naučnim radnikom, ali i prijateljem i čovjekom. Kostja je sve osvajao već na prvi pogled svojom fizičkom pojavom, elegancijom, vječitim osmijehom, rječitosti i emocionalnošću, velikom energijom, optimizmom, širinom pogleda

i ljudskošću. U »Geografskom pregledu sv. X, Sarajevo 1966. objavljen je njegov rad »Osnovi i metode fizičko-geografskog reoniranja planinskog područja na primjeru Karata«, koji je u okviru njegove specijalizacije problemi prirodnih resursa i sistema njihovog iskorišćavanja.

Svoje prijateljstvo prema jugoslovenskim geografima dokazivao je na svakom mjestu. Ovom prilikom ističemo prijem 19 jugoslovenskih geografa na XXIII Međunarodnom kongresu geografa u Moskvi (1976), kad smo svi smješteni i bez kotizacije u zgradi MGU, zahvaljujući kolegi Kostji, jednom od organizatora ovog najvećeg skupa svjetskih geografa.

Vrata na Katedri za fizičku geografiju i Geografskom fakultetu MGU kod kolege Kostje Tarasova uvijek su bila široko otvorena za jugoslovenske geografe. Stoga se ovi radovi upućuju kao znak trajnog sjećanja na našeg prijatelja docenta dr Konstantina — Kostju Tarasova!

Miloš Bjelović

IN MEMORIAM

STANOJE J. JOVANOVIĆ 1928—1989

U Vogošći je 18. 11. 1989. godine preminuo Stanoje J. Jovanović, dugogodišnji nastavnik geografije, pisac nekoliko geografskih radova i vrijedni član Geografskog društva Bosne i Hercegovine.

Stanoje Jovanović je rođen u Jošanici (danas Vogošća) 23. 7. 1928. godine, gdje je završio osnovnu školu, a u Sarajevu pohađa gimnaziju. Poslije rata završava gimnaziju i Učiteljsku školu u Travniku i započinje rad kao učitelj (Vitovlje). Željan znanja nastavlja studij geografije na VPŠ u Sarajevu, kod profesora Jakanovića i Šinikovića, koji dovršava 1953. godine. Od 1955. radi u svojoj Vogošći najprije u OŠ »M. Pijade« a zatim u OŠ »Igmanski marš« do zaslužene penzije (1983).

Kolega S. Jovanović je pripadao onoj Skojevskoj, poratnoj generaciji, koja je dalje prenosila ideale ratne generacije, progressa i oslobođenja naroda naše zemlje. Stanoje je postao član KP u svojoj 19. godini i ostao joj vjeran do kraja života.

Po svojoj naravi bio je tih i miran, ali istovremeno marljiv, pedantan, uporan i energičan. Te svoje osobine zadržao je tokom cijelog života. Na njima je i mnogo toga izraslo. Ističemo prije svega St. Jovanovića kao nastavnika geografije koji je uvijek svojim učenicima osiguravao visok kvalitet nastave. On je uvijek bio među prvim distributerima popularnih geografskih časopisa za učenike kao što su »Geografski horizont« i »Geografski list«. Sa svojim učenicima stalno je izvodio terensku nastavu, ekskurzije kako u okolini, tako i po planinama i širom Jugoslavije. Uvijek se trudio da u nastavi geografije koristi najnovija dostignuća, a to se moglo jedino i vlastitim stručnim uzdizanjem. Mnogo je volio svoje učenike, pa su i oni mnogo cijenili i voljeli svog nastavnika geografije. St. Jovanović je bio učesnik brojnih seminara geografskog karaktera i sličnih skupova. Živio je stalno sa svojom strukom i napisao brojne priloge iz prosvjetnog života u časopisima kao što su: Prosvjetni list, Male novine, Oslobođenje, Biološki list, Sarajevske novine, Pretis i dr.

Kolega St. Jovanović je našao vremena, volje i snage, da iako rovitog fizičkog zdravlja, napiše nekoliko vrijednih radova naučno-popularnog karaktera.

Najvažniji od njih je monografija »Vogošća« (Posebna izdanja knjiga III, Geografsko društvo, Sarajevo, 1967), kojim se pošteno odužio svom kraju. Za svoj neumorni, dugogodišnji rad kao nastavnik, pisac i prosvjetni radnik Stanoje Jovanović je nagrađen sa dosta priznanja od kojih se ističe Orden zasluga za narod sa srebrnom zvijezdom, Spomen plaketa SUBNOR-a, Spomen-plaketa grada Sarajeva i druge.

Stanoje Jovanović je bio neumorni i stalni član Geografskog društva BiH od svojih studentskih dana, pa je stoga dobio i Spomen-plaketu Društva (1977).

Svojim životom i radom tokom nekoliko decenija Stanoje Jovanović ostavlja iza sebe trajan spomen kako kod kolega tako i kod brojnih učenika. Neka mu je hvala i slava za njegov trud!

M. Bjelovitić

29. KONFERENCIJA GEOGRAFSKOG DRUŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

I Z V J E Š T A J

O RADU GEOGRAFSKOG DRUŠTVA U PERIODU 24. VI 1987 — 24. VI 1989.

Drugarice i drugovi delegati, članovi i gosti,

iz naših redova tokom protekle dvije godine otišlo je zauvijek nekoliko istaknutih članova Društva i naučnih radnika: dr Sulejman Smlatić, profesor PA Banjaluka, pisac brojnih radova, dr Ljubo Mihić, pisac desetak knjiga i dr Rude Petrović, profesor univerziteta, pisac brojnih radova i knjiga iz regionalne geografije. Umro je prof. Petar Delić iz Ljubuškog kao i članovi za koje to i ne znamo. Neka im je svima hvala i slava!

29. Konferencija Geografskog društva BiH održava se u gotovo najtežim okolnostima u 42 godine postojanja Društva. Neočekivana po dužini, sadržaju i posljedicama, opšta kriza socijalističke Jugoslavije (uz istovremenu krizu svih socijalističkih zemalja u svijetu), manifestovala se u BiH aferama neviđenih dimenzija (Agrokomerc, Neum), dovela do kulminacije sve unutrašnje suprotnosti, koje se temelje na istorijskim, ekonomskim, društvenim, nacionalnim, kulturnim i geografskim karakteristikama naše zemlje.

Članovi Geografskog društva BiH uvijek su čvrsto stajali na pozicijama ne samo nužnosti postojanja nego i sigurne budućnosti socijalističke Jugoslavije. U svim našim školama geografi nastavnici izvodeći nastavu istovremeno kod učenika razvijaju bratstvo i jedinstvo, patrioizam prema Jugoslaviji i socijalistički internacionalizam. Bez obzira na uzroke i posljedice krize u kojoj se zemlja nalazi već desetak godina, svi smo ubjedom da ima i da će uvijek biti dovoljno snaga, htijenja i pameti, da se demokratskim putem osigura dalji razvoj Titovoj, Avnojskoj SFR Jugoslaviji.

Tokom proteklog razdoblja IO Društva je radio na tradicionalan način, koji je sve više ugrožen opštom društvenom krizom. U našim okolnostima ona se ogleda kako u sve oskudnijim materijalnim mogućnostima, tako i u sve nižem stepenu odgovornosti za poslove koje treba uraditi, posebno one društvene, dobrovoljne. IO je od pet sjednica samo dvije održao u punom sastavu, dok su dvije odgođene uslijed nepostojanja kvoruma. Krivica ne leži na članovima IO izvan Sarajeva, jer Društvo nema materijalnih mogućnosti za plaćanje putnih troškova. Mali broj sjednica pokazuje opšti društveni trend. Važniji od broja sjednica je način rada IO, koji je bio standardan i tradicionalan. To u našim prilikama znači da je dvoje-troje članova IO nosilo rad na svojim plećima, kao što je to sličan slučaj u cijeloj našoj zemlji. Neki sektori rada IO bili su

veoma dobri (izdavačka djelatnost i seminari) a drugi slabi ili sasvim nepostojeći (kao što je to slučaj sa predavačkom aktivnošću u Društvu). Od svih nekad brojnih i veoma aktivnih podružnica Društva, sada je aktivno svega nekoliko njih (Mostar, Banjaluka). Podružnica u Sarajevu ne radi godinama, a mogla bi i trebala s obzirom na brojnost i prisustvo IO i Odsjeka za geografiju da bude najaktivnija u Republici. Novi IO preuzima odgovoran zadatak aktiviranja sarajevske, ali i drugih podružnica, kao predušlova za bolji rad Društva.

IO, Društvo i Odsjek za geografiju PMF postigli su pažnje vrijedan uspjeh organizovanjem i izvođenjem (IV) naučnog simpozijuma »Teorija i metodologija industrijske geografije« (3. i 4. 10. 1988.) na kojem je uzelo učešća preko 40 geografa iz naše zemlje i inostranstva. Saopštenja (19) su štampana prije održavanja simpozijuma u »Geografskom pregledu« sv. 31—32 (za 1987/1988.) uz skromnu pomoć SIZ-a nauke (920.000 dinara).

Društvo i Odsjek (dr Miloš Mišković) pripremaju simpozijum »Atlasna kartografija«, koji se treba održati početkom oktobra 1989. u Sarajevu.

Za XII kongres geografa Jugoslavije, koji se treba održati od 18.—22. septembra 1989. u Prištini i na Kosovu, geografi BiH su prijavili 11 saopštenja, što je na nivou prethodnog kongresa. Po našem mišljenju to je nedovoljno u odnosu na broj geografa-naučnika.

Izlaskom sv. 30 (za 1986.) »Geografskog pregleda« ovih dana, nekako je dovedeno u normalno stanje vrijeme i redoslijed izlaženja. Sada bi trebalo, zbog nedostatka sredstava štampati dvobroj 33/34 (za 1989/1990.). Samo izlaženje časopisa na vrijeme, može se nekako nositi sa bremenom visoke inflacije. Društvo ima samo polovinu sredstava za isplatu sv. 30 (6,2 miliona od 12,5 mil. dinara). Odsjek treba da ispunjava svoje obaveze saizdavača Pregleda.

»Geografski list« je ušao u XV godinu izlaženja, što je velik uspjeh u okolnostima u kojima radimo i živimo. U protekle dvije godine štampani su brojevi od 57—64, u skromnom tiražu od 5000 komada. Samo je održavanje do sada najmasovnijeg geografskog seminaru u Dubrovniku (29. 1.—6. 2. 1989.) sa preko 500 učesnika omogućilo distribuciju cjelokupnog tiraža i tako opstanak Lista. Voljeli bismo da čujemo mišljenje delegata o koncepciji ovog časopisa. Treba pohvaliti predan rad urednika — dr M. Tadića i dr R. Gnjata.

Od 1989. Društvo je ostalo i bez ono malo finansijske potpore (za administraciju), prebacivanjem u grupaciju SIZ-a osnovnog obrazovanja. Tražili smo pomoć, prije svega za izdavanje »Geografskog lista«. Odgovor glasi, za sada ništa, a možda kad bude sredstava. Ovom prilikom ističemo stalnu finansijsku pomoć izdavačke kuće »Svjetlost« našem »Geografskom listu«.

Tokom ovog mandatnog razdoblja Društvo nije uspjelo da izvede nijedan seminar u zemlji i inostranstvu, iako je pokušalo izvesti 4 takva seminaru (Zap. Srbija 1988., Slovenija i Srešnja Hrvatska 1989., te Kipar-Izrael 1988. i Budimpešta 1989.). Uzrok je nedovoljan broj učesnika, što je posljedica pada životnog standarda. Bez obzira na ove činjenice, Društvo je dužno da izvodi seminaru, jer su oni jedan od zadataka njegovu djelovanja.

Sekretari Društva su pripremili 4 broja Biltenu (86—89), što predstavlja uspjeh, koji je sada pod znakom pitanja, uslijed enormnih troškova štampanja i distribucije.

IO Društva predlaže da se članarina za 1989. povisi na 20.000 dinara. Ubuduće IO treba da početkom godine odredi visinu članarine u skladu sa inflacijom.

Na dan 31. 1987. Društvo je imalo 1400 upisanih članova, a dvije godine kasnije 1528, što znači 128 novih članova, od kojih su polovina nastavnici, a polovina studenti geografije. Broj upisanih članova zavarava, a stvarno stanje članstva pokazuje broj onih koji plaćaju članarinu. Na 31. 5. 1989. to je izgledalo ovako:

1989. platilo članarinu	106		
1988.	216	1984. platilo članarinu	152
1987.	266	1983.	212
1986.	200	1982.	105
1985.	186	1981.	233

Rekordna je uplata u ovoj dekadi bila 1987. sa 266 članarina, dok je do sada najviše plaćenih članarina bilo u 1977. — 305.

Na inicijativu M. Bjelovića pri Odsjeku za geografiju PMF u Sarajevu formiran je 4. maja 1989. »FOND PROFESORA MILENKA S. FILIPOVIĆA« sa ciljem očuvanja uspomene na njegovo djelo putem nagrađivanja najboljeg studenta geografije. IO je takođe prihvatio ovu inicijativu i predlaže Konferenciji da ulog Društva u ovaj Fond bude 500.000 dinara (kad to bude finansijski moguće). Fond predviđa i mogućnost ličnog učešća.

Problematika nastave geografije od osnovne škole do univerziteta bila je i biće jedan od osnovnih zadataka i aktivnosti Geografskog društva. Samo u najužoj povezanosti sa nastavom Društvo može da bude jedan od nosioca razvoja geografske prakse i nauke. Uništavanje starog srednjoškolskog sistema i na njegovo mjesto instaliranje usmjereno obrazovanje, donijelo je geografiji i drugim predmetima i naukama sporedno mjesto. Uzaludna su bila višegodišnja nastojanja geografskih insitucija da se stanje poboljša. Sada se geografija uvodi sa 1 časom u II razredu. No dočekali smo što je još važnije, da se usmjereno obrazovanje mora napuštati, poslije desetak upropaštenih generacija učenika. Za ovo, naravno, neće niko odgovarati, jer kod nas već davno niko nikom i nizašta ne odgovara. Oni koji su bili u stanju uništavati stare, »neodgovarajuće« škole kao što su bile učiteljske i gimnazije, nisu bili u stanju da smisle ništa bolje od usmjerenog obrazovanja. Društvo bi trebalo da se boni u okviru svojih mogućnosti za vraćanje geografije u sve razrede srednje škole i to na boljem, višem nivou.

Geografsko društvo BiH ima dovoljno dug razvoj i vrijedne rezultate na unapređivanju geografske prakse i nauke. Da li je ono uradilo sve što je moglo i trebalo na tom planu? Sigurno da nije, da je moglo i trebalo uraditi i više i bolje. No ne može se poreći činjenica, da je Društvo uvijek pokušavalo da uradi sve što se moglo u ispunjenju svojih osnovnih zadataka. Vjerujemo da će tako biti i ubuduće.

Na kraju dugogodišnjeg rada u IO i Društvu, želim da istaknem da mi je bila visoka čast i veliko zadovoljstvo raditi u Geografskom društvu BiH sa saradnicima kakvi su bili od 1959. do danas. Želim novom IO i svim budućim, kao svom članstvu, mnogo uspjeha u radu Geografskog društva Bosne i Hercegovine!

Miloš Bjelović

U periodu 1987—1989. organi Društva su radili u sastavu:

I z v r š n i o d b o r

1. dr M. Bjelovitić, predsjednik
2. mr T. Hodžić, podpredsjednik
3. mr A. Bahtijarević, sekretar
3. dr R. Gnjato, sekretar (kooptiran)
4. mr M. Pecelj, blagajnik
5. M. Vasilj, član
6. dr J. Čvoro, Mostar, član
7. dr B. Krivokapić, Banjaluka, član
8. Z. Bečić, Doboj, član
9. O. Savčić, Han Pijesak, član

Odbor samoupravne društvene kontrole

1. mr D. Tošić,
2. mr Đ. Marić,
3. dr Jasmina Čehajić
4. dr Rajko Gnjato
5. mr Jozo Bošnjak

Izdavački savjet

1. dr M. Bjelovitić,
2. dr N. Mastilo,
3. dr J. Čehajić,
4. dr K. Papić,
5. dr M. Spahić, predsjednik,
6. dr M. Tadić,
7. mr A. Bahtijarević,
8. M. Đerković,

Redakcioni odbor »Geografskog pregleda«

1. dr M. Mišković, glavni i odgovorni urednik
2. dr N. Mastilo,
3. dr I. Bušatlija,
4. dr K. Papić,
5. dr B. Krivokapić,

Redakcioni odbor »Geografskog lista«

1. dr M. Tadić, glavniurednik
2. dr R. Gnjato, glavni urednik
3. dr N. Mastilo,
4. dr M. Bjelovitić,
5. M. Begović,
6. mr Đ. Marić,
7. mr J. Mulaomerović,
8. mr M. Pecelj,
9. mr G. Penev,
10. mr D. Tošić,
11. dr F. Trubelja,
12. Ž. Vuković

P R A V I L N I K
»FONDA PROFESORA MILENKA S. FILIPOVIĆA«

Član 1.

Radi očuvanja uspomene na istaknutog naučnog radnika, akademika i profesora antropogeografije i etnologije, MILENKA S. FILIPOVIĆA, koji je predavao na Katedri za geografiju Filozofskog, odnosno Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, od 1955. do 1962. godine, Odsjek za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu osniva »FOND PROFESORA MILENKA S. FILIPOVIĆA«.

Član 2.

Poslovima Fonda rukovodi Upravni odbor. Funkciju Upravnog odbora vrši stručni organ Odsjeka za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu.

Član 3.

Glavnica Fonda u iznoosu od _____ formirana je 1989. godine, a čine je sredstva koja su doznačili:

Odsjek za geografiju PMF Sarajevo
Geografsko društvo BiH, Sarajevo
Akademija nauka SR BiH, Sarajevo
SIZ nauke SR BiH, Sarajevo
Dobrovoljni prilozi učenika, prijatelja i poštovalaca profesora
Milenka S. Filipovića.

Član 4.

Za potrebe korišćenja sredstava Fonda vodi se knjiga dobrovoljnih priloga. Glavnica Fonda ne može se ni na koji način smanjivati. Kamate će se koristiti za dodjelu godišnje nagrade najboljem studentu Odsjeka za geografiju. Ostatak kamate se pripisuje glavnici.

Član 5.

Kandidata za nagradu, između studenata četvrtne godine mogu predlagati:
Omladinska organizacija Odsjeka za geografiju
Stručni organ Odsjeka za geografiju
Grupa nastavnika i saradnika
Grupa studenata

Prijedlozi sa svim potrebnim obrazloženjem daju se u pismenoj formi, a podnose se do 30 septembra.

Član 6.

Ako u određenom roku ne bude prijedloga, kandidata za nagradu određuje Naučno-nastavno vijeće Odsjeka za geografiju, vodeći računa o utvrđenim kriterijumima, a o tome se izjašnjava Zbor studenata.

Član 7.

Nakon prijedloga kandidata, Odsjek će zatražiti uvjerenje od Studentske službe Fakulteta o uspjehu za svakog kandidata pojedinačno. Nagrada se dodjeljuje studentu, koji je postigao najbolje rezultate u studiju, najmanja prosječna ocjena devet (9), koji se ističe društvenim radom i uživa opšte povjerenje.

Član 8.

Visinu nagrade određuje stručni organ Odsjeka za geografiju u svojstvu Upravnog odbora Fonda. Visina se određuje prije izjašnjenja o imenu dobitnika.

Član 9.

Konačnu odluku o dodjeli nagrade i dobitniku donosi stručni organ Odsjeka za geografiju, na sjednici kojoj pored nastavnika i saradnika prisustvuju i predstavnici studenata.

Nagrada se sastoji od novčanog dijela i diplome čiji se obrazac nalazi u prilogu Pravilnika.

Član 10.

Nagrada se dodjeljuje 8. novembra (dan rođenja profesora Milenka S. Filipovića), na svečanoj sjednici kojoj prisustvuju studenti, nastavnici, saradnici i pozvani gosti. Nagradom se obilježava uspomena na djelo profesora Milenka S. Filipovića. Nagradu dodjeljuje rukovodilac stručnog organa Odsjeka za geografiju, koji i predsjedava sjednici.

Imena nagrađenih vode se u posebnoj knjizi.

Član 11.

Pravilnik je usvojen na sjednici Naučno-nastavnog vijeća Odsjeka za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu, dana 4. maja 1989. godine.

VIJESTI SA ODSJEKA ZA GEOGRAFIJU

Na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu mr Đuro Marić, asistent, odbranio je 12. jula 1989. godine doktorsku disertaciju: »INDUSTRIJALIZACIJA BOSNE I HERCEGOVINE — Geografska studija savremenog razvoja« i time ispunio sve zakonske uslove za sticanje naučnog stepena doktora geografskih nauka.

Komisija za odbranu je radila u sastavu: prof. dr Miloš Bjelovitić (Sarajevo), prof. dr Dragutin Feletar (Zagreb) i prof. dr Jovan Ilić (Beograd).

Disertacija ima 359 strana teksta od čega 14 strana spiska literature i 11 strana spiska priloga. Rezultati istraživanja su izloženi u sedam poglavlja. Spisak literature sadrži 161 bibliografsku jedinicu kao i 14 glavnih statističkih izvora. U radu ima 130 ilustrovanih priloga.

Cilj studije je da pruži kompleksni geografski tretman zakonomjernosti procesa industrijalizacije u Bosni i Hercegovini.

Teorijsko-metodološki uvod obrađuje pojam industrijalizacije, pojam i klasifikaciju industrije, definiciju i razvojne probleme industrijske geografije kako u Jugoslaviji tako i u svijetu.

U poglavlju »Razvoj industrije na prostoru Bosne i Hercegovine« istražene su faze kapitalističkog i socijalističkog razvoja. Faza socijalističkog razvoja podjeljena je na četiri perioda. Stvaranjem nove Jugoslavije započinje period socijalističke industrijalizacije Bosne i Hercegovine, koji zavisi od kretanja i odnosa u cijeloj zemlji. U tom periodu došlo je do niza krupnih promjena kako u pogledu obima i strukture industrijske proizvodnje, tako i u pogledu njenog geografskog razmještaja. Industrijska proizvodnja je u tridesetogodišnjem periodu (1957-1987) rasla po prosječnoj godišnjoj stopi od 8%. Broj zaposlenih u industriji se za 4 puta sa prosječnom godišnjom stopom rasta od 5%. Istovre-

meno se društveni proizvod u industriji povećao za 24 puta i po stopi od 11%.

Forsira se razvoj teške industrije u već postojećim objektima, a zatim metalno-mašinski kompleks (specijalna industrija) koja se koncentriše u centralnim dijelovima Republike (Sarajevo — Novi Travnik (Pucarevo) — Bugojno — Konjic — Sarajevo). Istovremeno se grade važne saobraćajnice (dolinama Bosne i Neretve). Sve više jača proces deagrarizacije, urbanizacije, tercijarizacije i sl.

Na osnovu kvantitativnih, matematičko-statističkih metoda i modela izvršena je analiza granske i prostorne strukture industrije, te indentifikovane transformacije o fundamentalnim procesima koji se odvijaju u industriji BiH. Prema nekim pokazateljima (indeks dinamike, koeficijent prestrojavanja, indeks prestizanja i dr.) u strukturi industrije ubrzani razvoj su imale ove industrijske grane: industrija kože i obuće, prehrambena industrija, elektroindustrija, tekstualna industrija, metalna, hemijska i proizvodnja električne energije. Ovo su bile vodeće grane (polovi razvoja) tokom socijalističke industrijalizacije BiH.

Prema izvršenim istraživanjima transformacije prostorne strukture industrije (metoda regionalnog faktora i šift-šer analize) BiH, i dalje su najindustrijalizovanija područja centralne Bosne, koja su u ovom periodu ušla u fazu zrelosti, kao što su sarajevsko, zeničko-travničko, visočko-vareško i tuzlansko. U ovim prostorima već su odavno evidentirane posljedice industrijalizacije koje se prvenstveno manifestuju kao ekološki problemi. Periferna područja (bihaćko, brčansko-bijeljinsko, zvonničko, trebinjsko i druga), koja su nešto kasnije ušla u proces industrijalizacije, doživljavaju u ovom periodu progres. Prema tome, industrija »se pomjera« od centralnih dijelova Bosne ka perifernim dijelovima Republike, na šta je uticala i politika planskog razvoja industrije Bosne i Hercegovine. S obzirom da je ovo period najintenzivnijeg procesa industrijalizacije, jasno je da su te promjene i te kako važan preduslov za opšteprivredni i industrijski razvoj Republike.

Socijalistički proces industrijalizacije je obilježen decentralizacijom i dekoncentracijom (disperzijom) industrije kao najvažnije karake savremenog ekonomskog i društvenog razvoja. Stoga bi eventualna daljnja istraživanja trebala, prije svega, usmjeriti u pravcu razotkrivanja efekata ekonomskih i socijalnih promjena gransko-teritorijalne strukture industrije u periodu savremenog razvoja Bosne i Hercegovine.

U daljem procesu socijalističke industrijalizacije Bosne i Hercegovine treba očekivati brže prilagođavanje naučno-tehnološkim inovacijama i modernizaciji proizvodnje, kao i veće učešće populzivnih industrijskih grana u tom razvoju.

S P I S A K

DIPLOMIRANIH STUDENATA ODSJEKA ZA GEOGRAFIJU U ŠKOLSKOJ 1988/89. GODINI

1. (898) KOSTIĆ Milenka DRAGICA
Vazdušni saobraćaj u Bosni i Hercegovini 13. 10. 1988.
2. (899) HERCEG Jure MILENKA
Vitina — geografski prikaz 24. 10. 1988.
3. (900) ĐURIĆ Voina MILICA
Dugo Polje — geografski prikaz 25.10. 1988.
4. (901) OBRADOVIĆ Miladina VIDOMIR
Toponimi opštine Sokolac 26. 10. 1988.

5. (902) MEHAKOVIĆ Safeta SAMIRA
Geografski pojmovi u sistemu geografskog
obrazovanja u BiH 18. 11. 1988.
6. (903) PERC Karla DAVOR
Jezera Treskavice — geografske osnove zaštite 18. 11. 1988.
7. (904) MATOVIĆ Milisava JELICA
Fizičkogeografske karakteristike sliva rijeke Govze 21. 11. 1988.
8. (905) SELMANOVIĆ Mustafe MEDIHA
Geografske osnove zagađivanja
i zaštite Pljevljanske kotline 22. 11. 1988.
9. (906) JOVIČIĆ Milorada NADA
Geografski aspekti vodosnabdjevanja Bijeljine 22. 11. 1988.
10. (907) KARAUULA Matej IVAN
Agrarnogeografska problematika opštine Vinkovci 29. 12. 1988.
11. (908) VUKIĆ Zarije BRANKO
Prirodnogeografske karakteristike
opštine Ivangrad 30. 12. 1988.
12. (909) HALILOVIĆ Mehmeda ENES
Sliv rijeke Trešaniće
fizičkogeografske karakteristike 13. 02. 1989.
13. (910) ERAK Mirka JADRANKA
Kulturna funkcija grada
Travnika u periodu 1978. — 1988. 16. 02. 1989.
14. (911) TALIĆ Zlatka JASMINKA
Rijeka Vrbanja — hidrografske karakteristike 03. 03. 1989.
15. (912) ĐIKIĆ Behdžeta ĐENAN
Geografi i geografske ideje Antike 17. 03. 1989.
16. (913) JOVANOVIĆ Ilije DRAGI
Krnići — geografski prikaz 29. 05. 1989.
17. (914) ŽUKAN Osme HELEZ
Kokrivnica kod Bugojna — geografski prikaz 07. 06. 1989.
18. (915) KALTAK Mehmeda RAZIJA
Gradac — geografski prikaz 15. 06. 1989.
19. (916) SLAVKOVIĆ Milivoja SEKA
Stanovništvo opštine Bijelo Polje
— demografske karakteristike — 16. 06. 1989.
20. (917) SUPIĆ Miloša RADIVOJE
Prevoj Čemerno — geografski prikaz 30. 06. 1989.
21. (918) JUSIĆ Ahmeta RIFAT
Opština Tutin — geografski prikaz 30. 06. 1989.
22. (919) MUJANOVIĆ Fadila AMELA
Geografsko-istorijski okviri postanka
i razvoja Travnika 07. 07. 1989.
23. (920) AGANOVIĆ Mustafe SUAD
Problemi i zagađenost geografske
sredine opštine Kakanj 10. 07. 1989.
24. (921) MOTIKA Slavke RANKO
Borike — geografski prikaz 14. 07. 1989.
25. (922) GERMAN Jožefa DRAGAN
Bulozi — geografski prikaz 19. 07. 1989.

M. Đokić

UDK 911.3 (612)
 Pregledni naučni rad.
 M. Tešić
 11000 Beograd, YU, 27. marta 29.
ANTROPOGEOGRAFSKA ZAPAZANJA IZ LIBIJE
 Na osnovu jednogodišnjeg boravka (oktobar 1982 — oktobar 1983), autor iznosi svoja antropogeografska zapažanja iz Libije

UDK 911.3 : 338 (497.15)
 Originalan naučni rad. Geografija.
 Čehajić J.
 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43,
 Prirodno-matematički fakultet,
 Odsjek za geografiju.
TURISTIČKO-GEOGRAFSKI POLOŽAJ BOSNE I HERCEGOVINE
 U radu je sagledan turističko-geografski položaj Bosne i Hercegovine s aspekta funkcionalnosti, polivalentnosti, tranzitnosti. Osim toga analizirana je veličina uticaja turističko-geografskog položaja ove socijalističke republike.

UDK 913 : 911.3 : 33 (091)
 Originalan naučni rad. Geografija.
 R. Gnjato

Odsjek za geografiju, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu, 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43,

O NEKIM PROBLEMIMA REGIONALNE GEOGRAFIJE I REGIONALNOGEOGRAFSKOG RAZVOJA S POSEBNIM OSVRTOM NA EKONOMSKOGEOGRAFSKU PROBLEMATIKU

U radu se govori o savremenim problemima regionalne geografije, posebno o predmetu regionalno-geografskih istraživanja i kompleksnog regionalno-geografskog razvoju s akcentom na ekonomskogeoografsku problematiku kao ključni faktor ukupnog razvoja.
 frequency (37 times).

UDK 911.3 (612)
 Reviewal scientific article
 M. Tešić
 11000 Beograd, YU, 27. marta 29.
ANTROPOGEOGRAPHIC REMARKS FROM LIBYA
 On the basis of the annual stay (October, 1982 — October 1983), the author has exposed his the antropogeographic remarks from Libya.

UDK 911.3 : 338 (497.15)
 The original scientific work. The geography.
 Čehajić J.
 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43,
 Department of Geography, Faculty of Sciences and Mathematics,
THE TOURIST-GEOGRAPHICAL POSITION OF BOSNIA-HERZEGOVINA
 In the work is analysed the tourist-geographical position of Bosnia-Herzegovina in aspect to the functionalism, polyvalency and transit. Besides, it is analysed the level of the tourist-geographical position of this socialist republic.

UDK 913 : 911.3 : 33 (091)
 Original scientific article. Geography.
 R. Gnjato

Department of Geography, Faculty of Natural Sciences and Mathematic, 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43.

ON SOME PROBLEMS OF REGIONAL GEOGRAPHY AND REGIONAL-GEOGRAPHIC DEVELOPMENT WITH SPECIAL REGARD TO ECONOMIC-GEOGRAPHIC PROBLEMS

The paper deals with regional geography and its present day problems, particularly with the subject matter and aims of regional-geographic research, so also with the problems of complex regional geographic development with special respect to economic development.

UDC 551.48 (497.15 Krivaja)

Originalan naučni rad. Geografija.
M. Spahić
Odsjek za geografiju, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu, 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43.

RITKA KRIVAJA

— POTAMOLOŠKA RAZMATRANJA —
Potamološka stanja ne predstavljaju isključivo statističke proračune vodnih resursa, već su ona direktna funkcija fizičkogeografskih prilika u slivu. Promjene prirodno-geografskih činilaca, posebno pod antropogenim uticajima, posredno se odražavaju na vodni režim i bilans.

UDC 911.3 : 33 (497.16)

Originalan naučni rad.
Nursović S. i Nurković R.
Odsjek za geografiju, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu, 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43.
SAVREMENA OBILJEŽJA RAZMJESTAJA I STRUKTURE
INDUSTRIJE U SJEVERNOJ CRNOJ GORI
Rad predstavlja sintetsku sliku savremenih karakteristika razmjestaja i strukture industrije u sjevernoj Crnoj Gori.

UDC 551.578.7 (497.15)

Originalan naučni rad. Geografija.
Milosavljević R. i Peceļ R. M.
71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43.
Prirodno-matematički fakultet. Odsjek za geografiju.

GRAD U BOSNI I HERCEGOVINI

Na osnovu raspoloživih podataka data je zbirno godišnja, ljetna i jun-ska raspodjela grada iznad Bosne i Hercegovine, za period 1960—1979. Grad najveću ucestalost ima u junu (147 puta ili 21,4%), odnosno ljeta, kada se grad javlja 374 puta ili 54,5%. Sa velikom čestinom se naročito isuće Mostar. (57 puta).

UDC 551.48 (497.15 Krivaja)

Original scientific papers. Geography.
M. Spahić
Department of Geography, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43.

THE RIVER KRIVAJA

— POTAMOLOGICAL SURVEYS —
Potamological states do not exclusively represent the statistical calculations of the water resources, but are a direct function of the physical and geographical conditions in the river-basin. Changes in the natural-geographic factors, especially under the anthropogenic influences, affect the water regime and balance.

UDC 911.3 : 33 (497.16)

Original scientific article
Nurković S. and Nurković R.
Department of Geography, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, 71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43.
CONTEMPORARY CHARACTERISTICS OF DISTRIBUTION
AND STRUCTURE OF INDUSTRIES IN NORTHERN MONTENEGRO
This papers deals a synthesized picture of contemporary characteristics of distribution and structure of industries in northern Montenegro.

UDC 551.578.7 (497.15)

An original scientific work. Geography
Milosavljević R. and Peceļ R. M.
71000 Sarajevo, YU, Vojvode Putnika 43.
Faculty of Natural Sciences, and Mathematics.
Department of Geographo.

THE HAIL IN BOSNA AND HERZEGOVINA

By the means of available data the distribution of the hail theyear, in the summer and in the month June is given in summary over Bosna and Herzegovina for the period 1960—1979. The greatest frequency of hail is in June (147 times or 21.4%) or in the summer when the hail appears 374 times or 54.5%. Mostar is especially excelled with great frequency (57 times).